

Lív ella deyði.

Oll hava haft høvi til at bitíð merki í hvussu afturhaldsflokkarnir, særliga teirra pressa, alla staðni hava »júblað« yvir, at socialismen hevur sungið svansong sín, deyðasongin. Musolino og Hitler, facisman og nazisman, hava gjørt enda á henni, verðin óll hevur við andstygð vent sær frá henni, predika stórmanna-profetarnir. Her á landi hevur gleðin verið stór hjá »Dimmalætting«ar L.-S. og »Føroyatíðindies« lítla »« — summi vilja vera við, at hesir báðir blaðskrivarnir eru ein og sami persónur. Eitt er í øllum føllum víst — skaplyndið og handalagið er tað sama.

Men hesin sigursins fróí afturhaldsins er víst nakað tíðligi uppí — tað kann vera, at tey »herligu« sigursins tekin, ið kapitalisman hevur gleðisteyptu fyrri, vendast til sít og máttloysi, áðrenn veitslurúrur sínar sociálistmunnar deyða er runnin av. Tí tað greittur ikki, at óngasti sum nú er stríðið millum kapitalismunnar harðræðisveldi og socialismuna verðið eitt stríð uppá lív og deyða.

Hin stóra framgongdin fyrri socialismuna í teim seinastu árunum var verðin lættislig fyrri kapitalismuna, ið á ymsan hátt hevði rent verðina á húsagang, út í neyð og ólukku. Vanligur stríðsmáti á fríum, við blonkum skildri og svørði, kundi ikki bjarga kapitalismuni. Tað var eyðsýnligt. Skuldi hon bjargast, mátti annað lag koma í. Hon biðaði bert eftir teim »rættu« yvirgangskroppunum til oddamenn. Og teir lótu ikki biða eftir sær. Fyrst reið Musolino fram. Við úttan íva og himpr valdtók hann fólkafrælsi, setti diktaturin, einaveldið, harðræðisveldið í hástei. Italia skuldi bert hava eitt andlit — tað var Musolinos. Hitt ítalska fólkið var óupplýst. Fákunnar valdaði í hann mun, at tað bert var hin minni parturin, ið dugdi at lesa og skriva. Hesin óupplýsingur og henda fákunnar vóru honum bestu stríðsfelagir. Og javnaðarmenn og kommunistar stríddust sína millum og ansaðu ikki vandanum, fyrr enn ov seint var. Musolino vann lættliga. Hann bant og boksláði niður mótsludmenn sínar. Teir mistu heilt og alls frælsi at líva og virka alment millum manna. Men teir sigast at streingja so mikið harðari á í loyndum. Mangir undan Musolino hava roynt at dripið eina rörsu við at sýtt henni lívsrætt. Men tað eydnaðist bert eina tíð.

Musolino á baki reið Primo de Rivera í Spania. Men meðan Musolino tykist enn at standa slinnur, er Primo de Riveras diktatur longu rókíð av knór-anum.

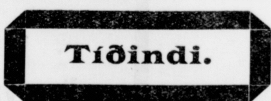
Seinast er eydnast Hitler at knækta all fólkafrælsi, gera allar aðrar úttan sín flokk ólógligar í Týsklandi. Hitlers sigur hevur undrað og undrar framvegis heim. Vit vilja víðganga, at vit fyrri stuttari tíð høvdu forsvorið, at Hitlers sigur var møguligur í tí so kallaða upplýsta Týsklandi við um 200 javnaðarmenn og kommunistum á ríkisdegi. Men orsök in Hitlers sigur er ikki so mikið at finna innanríkis sum útanríkis. Hitt ræðuliga órættvísi, ið var gjørt ímóti Týsklandi, tá ið verðaldarsáttmálin var gjordur í Versailles, var meir enn eitt fólk kundi bera. Tað var við at reisa eina ósing ímóti hesum sáttmáli, ið hann órættvísiliga gav javnaðarmennum skyld fyrri og

við at ljúga sær socialistisk mál á stevnuskránnar, at Hitler fekk hin stóra partin av tí fýska fólkinum við sær, meðan javnaðarmenn og kommunistar, ið enná í nógv meiri muni, enn tilfelli var í Italia, vóru upptíknir av stríðnum sína millum og oyddu her styrki sína, ístaðinfyrri at standa samdir og seta hart ímóti hórðum og verja seg við makt.

Tað skal ikki noktast, at vilja vit doma stríðið ímóti socialismuni í teim ymsu londunum kring heimin eftir, sum tað er gingist í Italia og Týsklandi, eru vónirnar ringar hjá javnaðarmennum. Men tað gera bert teir stultskýgdu ímillum kapitalistarnar. Brent barn ræðist eldin. Trykk elur mólttrykk. Hesar fyrri hin minna mannin ræðuliga kollveltingar vísa seg eisini at hava haft aðra ávirkan á arbeidaraklassan, enn tá ið »Dimmalætting« og »Føroyatíðindies« profetaraðu. Hetta sýnur best tey ymsu valini, síðan Hitler kom til veldið. Í Finlandi vunnur javnaðarmenn stórsigur, sama í Svortíki. Í Noreg vunnur teir fyrri stuttum ein hin stórsta valsigur, nakar veit um at siga í Norðanlondum. Teir finga 22 nýggjar stórtingsmenn! Og nú um dagarnar í Onglandi, haðani okkara heimliga kapitalistprofetir tíðligi og seint hava sagt frá, at socialismen er knasað — har hava javnaðarmenn vunnid eina stórsigur svarandi til hin norska.

Arbeidararnir kring heimin eru vaknaðir við kaldan dreym. Kláravaknir siggja teir vandan. Dømini frá Italia og Týsklandi hava skrætt tjaldíð, ið var við at blenda arbeidaraklassan og villa hann av gotuni, ið forir til frígeringina og frælsuna úr kapitalismunnar trælendi bondum. Arbeidaraflakkurin skilir nú, hvat ið á stendur. Hann skilir, at stríðið er um ikki míni enn lív ella deyða — og hann vil ikki verða niðurbundin sum í Týsklandi og Italia. Hann hevur lært, at sundirlyndi, skilling innanfyri flokkin, er tað sama sum deyðin. Tí gongur hann nú samdur við knýttum nevum til valghorðið við tí reyða socialistmerkinum á stong: Socialismen lívi!

Verdigarar svar til facismuna og nazismuna enn valini í Finlandi, Noregi og Onglandi kann ikki hugsast.

Tíðindi.

Tvoroyri.

Við Suðuroynna hevur bragðað væl við fiski í seinastuni. Men tessverri hava sjóveðurdagarnir verið ov fáir.

Úr Vági, Porkeri og Hovi frættist frá góðum fiskiskapi. Tvoroyra bátarnir hava summir eisini fingið væl. Hvalbingar og Sandvíkingar eru í seinastu viku komnir aftur við góðum fongi.

Tað er at ynskja eftir, at veðrið og fiskiskapurin fer at roynast væl — tað vildi rímkast hjá mongum undir jólini.

Línubátarnir

hava sagt ójavnit frá fiski við Føroyar. Summir hava fiskað

væl, aðrir minni. Nú tykist tó fiskur at bragda heilt væl fyrri teim bæði cystanfyri og vestanfyri.

Trolararnir

hava íggjognum alt heyst troðkast um Føroya strendir og sigast at hava veitt væl, særliga kring Mykines.

Snurrvæðsbáturin

„Njarðlingur“.

ið Hovbingar eiga og dríva, sigist at hava staðið seg og reiðiliga tað. Hann hevur fingið nógvan flatfisk, men tessverri sum oftast verið óhældigur at hlitt ringan marknað. Hevði hann haft fingið teir prísir, ið ymsir danskir bátar hava fingið í summar, hevði úrslitið verið stórtíngi. Vónandi vil tað eydnast hesum dagna Hovbingum at fáa betri marknað næsta ár. Nú eru teir jú vónirnar kunnugir við tey strongu krøv, hin enski marknaðurin setur til ferskfiskin. Snurrvæðsdrifin er ein nýggj drift fyrri Føroyingar — og er tað hugnaligt, at tað byrjar at eydnast fyrri teim at taka hesa drift. Byrjanin var tessverri her sum í so mongum nýggjum royndum vónbrótandi.

Hópur av silð

hevur staðið og stendur inni á Trongisvágssíðri. Menn eiga ikki so nógv gorn ber um leið, sum norðanfyrri. Men tað eru tó teir, sum hava fingið uppí 500 fyrri setuna. Silðin er stór og feit — 5 til kg. Ísvirki keypir fyrri 16 oyru kg.

Seiður

hevur verið nógvur at sæð. Men hann hevur ikki tikið væl, og nókstast hevur tessverri ikki eydnast. Hann er ikki komin at landi enn. Menn halda tað eru tekin til, at nóstaseiður verður at fáa seinri. Hetta vil siga nógv fyrri Tvoroyramenn, ið oftum hava tvørligar umstøður við dogurdamati.

Av turrum

fiski sigst Jóhannes Jacobsen í Havni at hava keypt 30.000 ballir, ið eru við at avskipast. 3000 ballir hevur hann keypt av Tvoroyri.

Tað er í frættum,

at hin ungi Kálgarðsbóndin í Sunnbæ skal halda eitt av teim gomlu, stóru brúðleypum. Hesi brúðleypini eru sjáldan nú á døgum. Nú tala fólk einans um »ein betri middag«.

„Anna hjá Maju“ „Jilmsprimadonna“?

Í áttlendskum blaði siggja vit eina føroyska mynd. Á henni kenna vit millum onnur Anne Mortensen, »Anna hjá Maju« kallað, ið er dóttir harra og frú Johan keypmann Mortensen á Tvoroyri (Johann hjá Peturi).

Vit lesa forvitin:

„En Dag i Fuglebjergene. Færefilmen „Færerne“ har vundet i Aftens Sukces.“

Den store Naturfilm Færerne O havde i Aftes en stor Sukces. Billeterne blev revet bort i Løbet af et Par Formiddagstimer. Det blev til en storslaet Dag paa Færerne. Fuglebjergene stod solbelyste og majestetiske,

Fuglefangerne spandt sig op og ned i deres Liner, fantastisk smaa i den svinlende Natur. Lomviger og Lunder sad hyggeligt rundt paa deres Hylder og kikkede troskyldigt ind i Kame-raet, og smaa dunedede Sofugle-unger plirede trygt med Øjnene og holdt sig ellers til deres Mor. Ogsaa Storhvalfangsten gjorde stor Lykke. Det var en Turist-rejse med virkelige Begivenheder, og oven i Købet et Bryllup til sidst. Filmens Primadonna, den nydelige Frk. Anna Mortensen, var selv til Stede i Salen og viste sig efter Forestillingen paa Tribunen, hvor hun var Genstand for meget Bifald.

Hun vil ogsaa vise sig, naar Filmen i Morgen, Onsdag, Kl. 20½ bliver genoptaget. Billetter a 1 Kr. over hele Salen kan faas i Kiosken i Telegramhallen og kan forudbestilles ved Op-ringing til 8511 Lokal 360.

Vit kenna »Annu hjá Maju« sum eina sera vituga og »charmerandi« unga gentu. Hvor veit, um henni ikki brellast eftir at koma á tað hvíta loriðitíð(?)

Á Føroya lögtingi 1933.

Kirkjan í Vági.

Johan Poulsen: Málið liggur á sama hátt sum íffor. Tá varð jáltaður peningur til at gera kirkjuna so fræga, at hon stóð vard móti veðri og vindi. Kirkjuinspektiónin skuldi góðkenna arbeidið. At fáa fram tekn-ingar og kontrakt tók langa tíð, við tað at samarbeiðið millum meingheitsráðið, arbeidararnar og kirkjuinspektiónina gekk stríðlið. Partarnir kundu ikki koma á samt. Kirkjuinspek-tiónin kundi ikki góðkenna arbeidaranna krøv um at fáa til-farið forútbetalt eftir rokning. Viðtøkan var, at betalingin skuldi vera eftir faktura + um-kostningar og einki meir. Timb-urmannauppskotið var tí í stríð við viðtøkuna. Eitt annað stríðs-punkt var lögtingsviðtøkan, ið segði, at timburmennirnir skuldu taka takið niður úttan viður-gjald, men so skuldu teir eiga tilfarið. Hetta vildu teir ikki ganga við til. Kirkjuinspektiónin hevði gjørt sítt besta fyrri at fáa sakina at glíða. Hon hevði so-leiðis haft statsingeniorin har suðuri fyrri at forhandlað. Men einki batti.

P. M. Dam: Tað harmar meg, at sakin er komin at liggja so-leiðis, at arbeidararnir í Vági hava mist arbeidið. Eg havi hoyrt Vágs arbeidarar kлага yvir, at kirkjuinspektiónin ikki hevði verið til at forhandla við. Millum annað hevði hon kraft eina arbeidis-kontrakt, sum arbeidararnir ikki kundu ganga við til, av tí hon var so hóttað, at arbeidararnir ikki kendu seg tryggjaðan í, hvussu langt hon røkk. Tað, sum nú nevndin setur uppskot um at gera tað arbeidið fyrri, ið Vágsarbeidarar skuldi gera, er nógv hægr enn tað, ið var boðið teimum. Eg vil seta til umhugsunnar, um ikki Vágsarbeidarar kunnu taka kirkjuna fyrri hesa summ. Tað er rætt og rimiligt, at tað verða Vábbingar, ið fáa teirra egnu kirkju at gera. Eg trúgvi einki,

at teir eru órimuligari enn aðrir arbeidarar, og at teir skulu hava alla skuldina. Tað vil eg í hvørjum falli loyva mær at seta eitt stórt spursmáls-tekn við.

Johan Poulsen: Arbeidararnir í Vági eru bornir á lógnum. Tað kann ikki vera talan um at byrja aftur at forhandla við teir og bjóða teimum kirkjuna at gera fyrri tað, ið tilboð ná liggur um. Tað vil vera ein útnyttan av einum øðrum manni. Vágs arbeidarar kundu haft givið til-boð eins og aðrir. Men teir høvdu einki tilboð givið. Nú var einki at gera úttan at lata Vilhelm Tórsheim fáa kirkjuna at gera.

P. M. Dam: Mær tykist ikki, at arbeidararnir eru bornir á lógnum. Teir hava sanniliga boðið at offra ikki so lítið. Munurin ímillum teirra tilboð íffor og tilboðið, ið liggur frammi í ár, sýnir tað best. Hesa arbeidaranna viðgjørligheit var verd at »merkenna«. Íffor var ikki tikið so eymt uppá til-boðsrættin. Tað var eisini van-ligt at forbehalda sær rættin til at taka og vraka tilboð. Sum tað er farið framma við hesari kirkju er óforsvarligt. Hugsa sær, at ein kirkja í Føroyum skal koma yvir 150.000 kr. Hvát kundi ikki gjørt av vegum og havnum fyrri henda pening. Arbeidararnir skulu væl einki eisini hava skyld fyrri hetta óskil.

Johan Poulsen: Dam kemur frammi at kritiserar, men kann einki positivt fara fram móti kirkjuinspektiónini. Læyst tos kann ein ikki byggja ein kri-tikk á.

P. M. Dam: Persónliga havi eg ikki haft við málið at gera, og kann tí ikki vera eitt per-sónligt vitni. Men eg havi drigið framna kakað av tí, ið arbei-dararnir finnaft. Og eg loyvi mær at trúgva, at kirkjuinspek-tiónin hevur í hvussu er líka stóra skuld sum arbeidararnir. Kirkjuinspektiónin má vita, at tað er ikki so, at ein skal og kann siga við arbeidararnar, at so og so skal tað vera, og arbeidararnir hava bert at tíga og taka við. Teir eru annar part-urin og hava sanniliga rætt at stilla síni krøv. Mær kemst, at teirra krøv ikki hava verið órimiligt. Tvørturímóti!

Johan Poulsen: Arbeidararnir hava ikki verið til at forhandla við. Tá ið ein hevur spurt teir, hevur teirra svar verið sum »okssakft«.

P. M. Dam: Eg loyvi mær at protesta ímóti, at arbeidarar-nir hava svarað »okssakft«, tá ið forhandlað hevur verið við teir. Teir eru skilamenn og duga at vera sakligir.

J. Joensen og O. F. Joensen høvdu orðið og hildu við inspektiónini.

Johan Poulsen vildi ganga frá tí hann hevði sagt viðvíkjandi, at arbeidararnir skuldi hava svarað »okssakft«. Ein orðadráttur stóð um hetta millum hann og P. M. Dam, ið helt fast um, at hann hevði sagt so.

Løgtingið viðtók hetta uppskot:

- 1) Tinget bemyndiger Færo Amts Kirkeinspektion til paa Lagtingets Vegne at godkende foreliggende Udkast til Kontrakt, efter at dette er udskrævet af Vilhelm Tórsheim og Vaag Sogns Menighedsraad henholdsvis som Entreprenør og Byg-herre.
- 2) Til at bistaa Vaag Sogns Menighedsraad med det daglige Tilsyn under Arbejdernes Udførelse bemyndiger Tinget dette til at antage en dertil kvalificeret Person,